

Dê đực chữa

Quan tư thiên xem thiên văn, thấy vỹ địa phận tỉnh Thanh có một ngôi sao sáng, chắc ở đấy có người tài, nhưng không biết làng nào, mới tâu vua. Vua giao cho đình thần xét. Có một vị tâu:

- Xin tâu cho tỉnh thần Thanh Hoá sức mỗi làng phải tiến một con dê đực chữa, hạn một tháng, không có thì trị tội.

Trát vỹ đến làng, các cụ kỳ lão lo sốt vó, nhất là ông thân sinh ra Quỳnh lại càng sợ, ông ta là huynh thứ trong làng, tất phải tội trước. Ông ta vỹ phàn nàn nhà vua đòi những chuyện oái oăm.

Quỳnh thấy bố buồn rầu mới hyi:

- Hôm nay thầy có việc gì mà không được vui?

Ông bố đương bực mình liyn mắng:

- Việc làng, việc nước, trẻ con biết gì mà hyi?

Quỳnh nhất định hyi cho ra, ông bố phải kể thực cho nghe. Quỳnh nghe xong, thưa:

- Con tưởng việc gì, chứ việc ấy thì thầy không phải lo! Nhà vua bắt mua một con, chứ bắt mua mười con cũng có. Xin thầy cứ ra nhận liy với làng, chồng cho con trăm quan tyn để con đi mua. Không thì mình chịu tội cho cả làng.

Ông bố thấy con nói thế, lạ lắm, nhưng nghĩ bụng: "Ta thử nghe trẻ con xem sao!" mới đánh liyu ra nhận với làng, làm tỵ cam đoan, đem tyn vỹ bảo con đi mua.

Sáng sớm, hai bố con khăn gói, cõm nải, vác chục quan tyn ra Thăng Long mua dê. yển nơi, Quỳnh nói với bố hyi dò xem hôm nào vua ngự chơi phố. Hôm đó, Quỳnh dậy thật sớm, lén xuống dưới cổng cửa yông năm chục.

yợi đến quá ngỵ, nghe tiếng xe ngựa quan quân đi xình xích trên cổng, Quỳnh liyn khóc oà lên. Vừa lúc xa giá đi qua, vua nghe tiếng trẻ khóc mà không thấy người, sai lính đi tìm, lỏi được Quỳnh ở dưới cổng lên. Vua hyi:

- Sao mà lại chui xuống cổng?

Quỳnh giả vỹ không biết là vua, nói:

- Thưa ông, tôi thấy xe ngựa đông, sợ chết chẹt nên tránh xuống cổng.

- Thế tại sao khóc?

- Thưa ông, mẹ tôi chết đã ba năm nay mà mãi không thấy bố tôi đẻ để có em mà ẵm nên tôi khóc!

- Thăng này mới dờ hơi chứ! Làm gì có đàn ông đẻ bao giờ.

- Thưa ông, mới rồi tôi thấy các cụ làng tôi rủ nhau đi mua dê đực chữa để tiến vua. Dê đực chữa được thì chắc bố tôi cũng đẻ được.

Vua và các quan đi hộ giá đyu bật cũi, biết đứa bé này có tài, ứng vào ngôi sao sáng, liyn thưởng tyn và tha cho dân làng không phải cống dê đực chữa nữa